

GÉOWANDELING

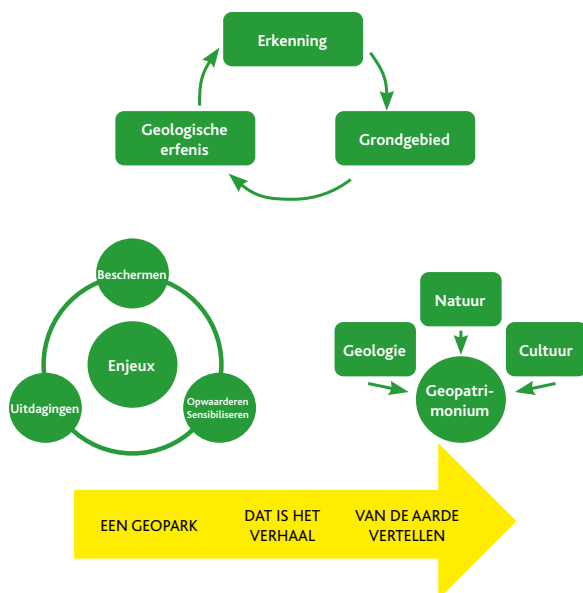
HOTTON

EEN GEOPARK ?

WAT IS EEN UNESCO GLOBAL GEOPARK ?

EEN KEURMERK DAT DE UNESCO TOEKENT

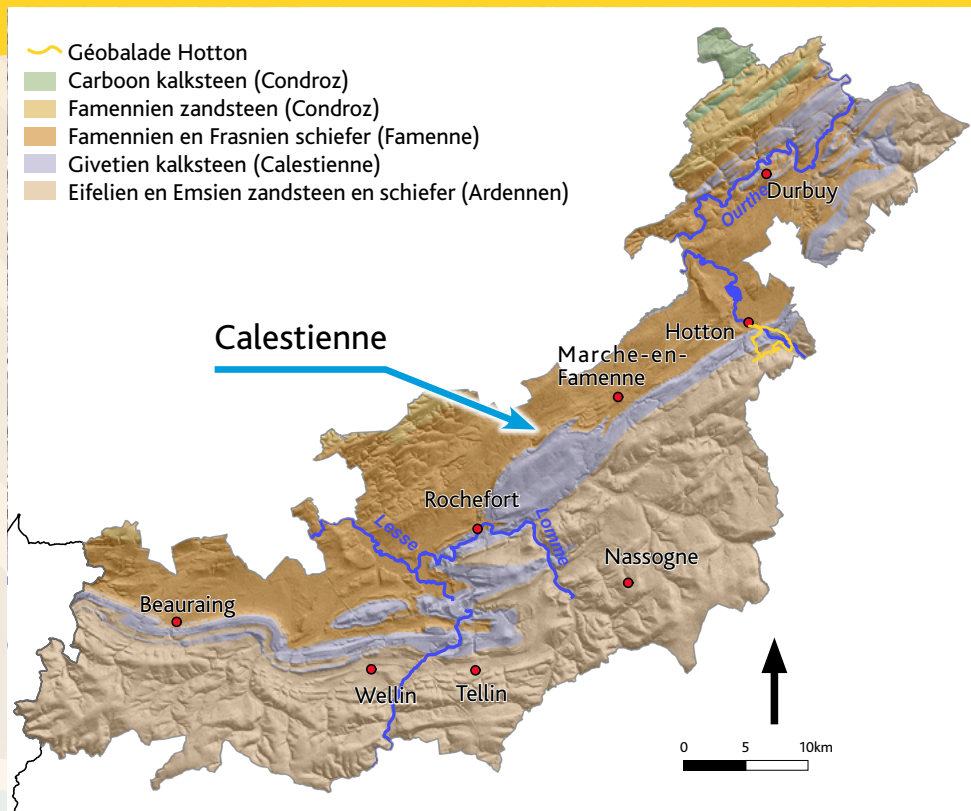
UNESCO Global Geopark is een keurmerk dat de UNESCO wereldwijd uitreikt aan een regio waar de opmerkelijke landschappen en sites volgens een globaal concept voor bescherming, educatie en duurzame ontwikkeling worden beheerd. Eind 2019 waren er wereldwijd 147 UNESCO-geoparken in 41 landen.

HET UNESCO GLOBAL GEOPARK FAMENNE-ARDENNE

Het Geopark bestaat uit de gemeenten Beauraing, Wellin, Tellin, Rochefort, Nassogne, Marche-en-Famenne, Hotton en Durbuy, die allemaal gekenmerkt worden door hun ligging op de 'Calestienne', de kalkzoom op de overgang tussen de Famenne en de Ardennen. Dit komt neer op een oppervlakte van 910 km², voor 67.250 inwoners. De kalkgesteenten van de Calestienne en de bijhorende grotten (karstnetwerken), die verband houden met de geologische structuur, zijn de twee geologische troeven van het Geopark.

Calestienne

De landschappen in het Geopark weerspiegelen vaak de aard van de ondergrond. Onder deze landschappen valt vooral een bepaalde strook op. Het gaat om de 'Calestienne', de leidraad van het Geopark. Deze strook bestaat vooral uit Givetien kalksteen en strekt zich uit van Chimay in het westen tot Remouchamps in het oosten. Ze wordt in het zuiden begrensd door het Ardens massief en in het noorden door de depressie van de Famenne. Het woord Calestienne komt misschien van het Duits 'Kalkstein',

Vereenvoudigde geologische kaart van het UNESCO Global Geopark Famenne-Ardenne, in bovendruk op het reliëf (Lidarbeeld), met duidelijke weergave van de link tussen de geologie en de geomorfologie. Zandsteen is sterker dan kalksteen, dat zelf dan weer een hogere weerstand heeft dan schiefer, wat leidt tot het reliëf dat op de kaart te zien is: ten zuiden de Ardense hoogtes die uitlopen in een smalle vrije depressie in het Eifelien schiefer, de kalkzoom van de Calestienne in reliëf (blauw) en in het noorden het schist in een depressie (bruin). (Gegevensbronnen: 'Waalse Overheidsdienst': <http://geoportail.wallonie.be>).

kalksteen, of van een voorvoegsel dat kan slaan op kalk of op warmte (op kalksteen groeien meer thermofiele (die van warmte houden) planten dan op schist) - en het Waalse woord voor heuvel 'tienne'.

Geologische geschiedenis

1. De geologische geschiedenis van het Geopark begint met de afzetting van afbraakproducten (sedimentatie), tijdens het Devoon (419 tot 359 Ma), in horizontale lagen op de zeebodems.

2. Deze sedimenten stapelen zich

Systeem	Series	Etage	Leeftijd Ma
Devoon	Boven	Famennien	359
		Frasnien	372
	Midden	Givetien	383
		Eifelien	388
			393
	Onder	Emsien	408
		Praguïen	411
		Lochkovien	419

In de geologie, wordt de chronologie vaak weergegeven door een geologische tijdschaal. De afbeelding toont de tijdschaal van het Devoon (een onderdeel van het Paleozoïcum). De verschillende etages dragen de namen van de plaatsen waar ze het eerst beschreven werden. Ons Geopark ligt in het hart van locaties die belangrijk zijn voor de geologie van het Onder- en Midden-Devoon.

op en worden door een langzaam proces omgezet in harde gesteenten. Het resultaat is dat de belangrijkste gesteenten in de bodem van het Geopark sedimentair zijn: schiefer, zandsteen, kalksteen.

3. Vervolgens zullen deze gesteenten ingrijpende veranderingen ondergaan, 320 miljoen jaar geleden, bij de vorming van een oud gebergte (Variscische plooïing), waar het Geopark een overblijfsel van is. Daaruit volgden tal van plooïen en breuken die vandaag nog goed te zien zijn in het landschap, zoals de anticlinale van Durbuy.

4. Deze bergketen werd al snel afgesleten tot een enorm vlak oppervlak, schiervlakte genoemd. Dit oppervlak is vandaag nog de subhorizontale horizonlijn die overal in Hoog-België te zien is. Tijdens het eind van het secundair tijdperk (Mesozoïcum) en in het begin van het tertiair tijdperk (Cenozoïcum) zal een warm en vochtig klimaat de kalkgesteenten ingrijpend aantasten en 'fantomen' vormen, die de voorlopers zijn van de grotten. In het tweede deel van het Cenozoïcum wordt de Ardense sokkel opgetild, zakt het hydrografisch net naar beneden en worden grotten gevormd.

DE RICHTLIJNEN VOOR DE WANDELAAR :

- ▶ Respecteer de natuurlijke ruimtes, het geologisch patrimonium, de fauna en flora en pluk niets.
- ▶ Volg de verkeersregels, die dezelfde zijn op de landelijke wegen als op de rest van het wegennet, en leef ook de verbodsbepalingen en verkeersbeperkingen na.
- ▶ Gebruik het voetpad als het er is, of wandel anders aan de linkerkant, om het verkeer tegemoet te zien komen.
- ▶ Zorg ervoor om altijd goed zichtbaar te zijn voor de chauffeurs (draag lichte kleding).
- ▶ Kies vooral voor lange kleding, om u te beschermen tegen teken.
- ▶ Blijf op de paden en wegen en volg de vaste of occasionele bewegwijzering.
- ▶ Neem privé-eigendom zorgvuldig in acht, want de toegang is onderworpen aan het voorafgaand akkoord van de betrokken eigenaar.
- ▶ Komt u een andere gebruiker tegen, blijf altijd en overal hoffelijk en neem het initiatief om te groeten.
- ▶ Blijf discreet, denk eraan dat geluid en zeker lawaai storend is.
- ▶ Maak de dieren op de weiden niet bang.
- ▶ Hou uw hond aan de leiband en onder controle.
- ▶ Gooi nooit afval weg.
- ▶ Vuur maken is streng verboden.
- ▶ Neem tijdens het jachtseizoen (september tot januari) inlichtingen alvorens op stap te gaan. De lijst van de jachtgebieden en -openingstijden per gemeente is beschikbaar bij de toeristische diensten van de streek.
- ▶ Neem voldoende water mee.
- ▶ Trek gepaste schoenen aan.
- ▶ Bekijk vooraf de weersvoorspellingen.

Vertrek / Aankomst : Parking rue Haute, 4 à 6990 Hotton

GPS (WGS84): Breedtegraad: 50.268°

Lengtegraad: 5.448°

Afstand / Duur : 8,5 km – 2u30

Hoogteverschil : 250 m

Moelijkheidsgraad: Gemiddeld

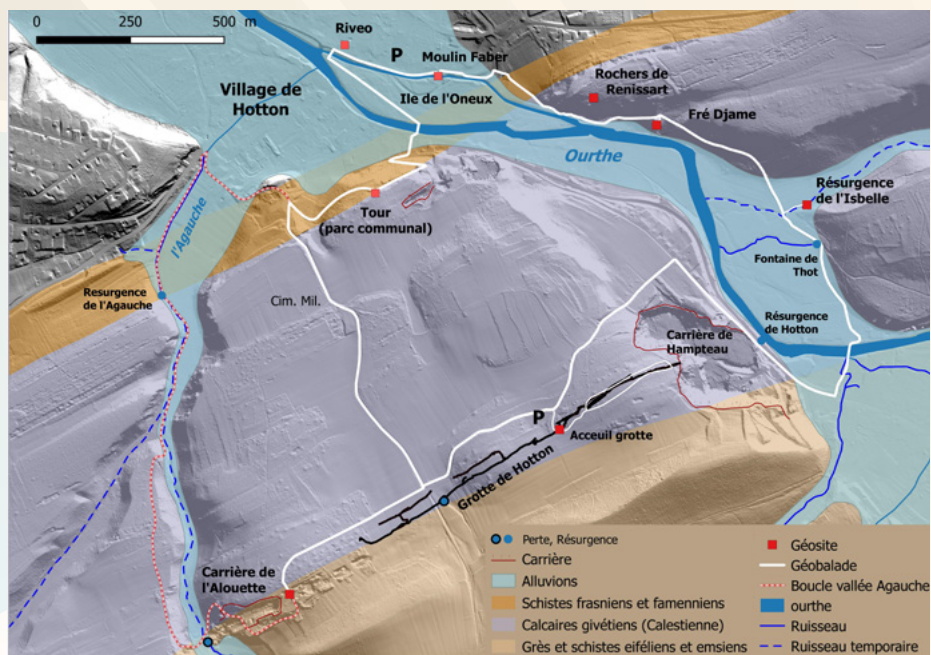
Tip: Het vertrekpunt tegenover het kantoor voor toerisme (syndicat d'initiative) is bijzonder geschikt voor wie het goede idee heeft om met het openbaar vervoer naar Hotton te komen (NMBS-TEC). Wie gemotoriseerd komt, vindt misschien niet zo makkelijk een parkeerplaats in drukke periodes en op zaterdag, marktdag, is het zelfs onmogelijk. Wij raden dan aan om naar de parking aan de grotten van Hotton te rijden (Chemin du Spéléo Club, 1 - 6990 Hotton) en de wandeltocht aan die parking te starten. Dat heeft geen enkele invloed op het parcours zelf. U begint gewoon niet in de vallei, maar op het plateau.

Hotton ligt in de Famenne, in de vallei van de Ourthe, net stroomafwaarts van haar loop door de kalklagen van de Calestienne. Het voorgestelde parcours leidt u door deze Calestienne, aan weerskanten van de Ourthevallei. In de valleien (Ourthe en Agauche) heeft erosie het kalkgesteente opzienbarend uitgesleten en zo de bijna verticale positie van zijn strata perfect weergegeven. Elders geven vooral oude groeves een goed idee van de regionale geologie en inzicht in haar rol in de boetsering van de landschappen en in de ontwikkeling van de lokale socio-economische activiteit: oude bebouwing, minerale bronnen, werkwijzen in de landbouw. Om te eindigen, biedt de grot van Hotton de bezoekers een in situ inkijk in de bodem. De wandeltocht is 7 km en 300 m lang in zijn kortste versie en gaat tot 8 km 900 m, met trajecten langs de beek Agauche, de Tuin van de Calestienne en de resurgentie van de Isbelle.

Verlaat de parking en ga naar de brug van Hotton. Net ervoor vindt u links een bruggetje en een kiosk. Zo komt u op het eiland Oneux.

Het eiland Oneux wordt begrensd door de Ourthe en de waterloop van de molen (stilstaande arm van de Ourthe). Het is een perceel van zes

Weergave van het parcours van de wandelweg op een beeld, dat bestaat uit de NGI-achtergrond en het reliëf via het LIDAR-procedé (Gegevensbronnen: Waalse Overheidsdienst <http://geoportail.wallonie.be>).

hectare, dat omrand is door grote populieren, pal in het midden van Hotton. De volkomen vlakke bodem van dit eilandje komt van de afzetting van de door de Ourthe meegevoerde sedimenten, wat geologen aanslibbingen noemen. Op dit eiland vinden een groot deel van de recreatieve en culturele activiteiten van het dorp plaats. Steek het eiland over naar het zuidoosten, tot aan het tweede bruggetje dat hier over de Ourthe loopt. Voorbij het bruggetje steekt u de weg over en loopt u rechtdoor op een kleine weg in de richting van het gemeentepark. Sla

de weg in die naar boven het park loopt (30 meter hoogteverschil). Uw eerste geosite laat u op verkenning gaan in het arboretum in het gemeentepark van Hotton, met zijn uitkijktoren. Dit park ligt op de linkeroever van de Ourthe en aan de rand van het dorp Hotton. Het is een beboste ruimte, waar u tal van verschillende bosboomsoorten kan vinden en waar u in een speciaal ingerichte zone ook kan picknicken. Als u geen last hebt van hoogtevrees mag u onder geen enkel beding de klim van 7 meter langs wenteltrappen niet missen, in het midden van de to-

Oostelijke spits van het eiland Oneux in het centrum van het dorp, met de kiosk van de koninklijke fanfare 'Les Joyeux travailleurs', die in 1924 werd gebouwd en in 1983 werd gerestaureerd.

De toren van het gemeentepark en zijn 60 trappen biedt een mooi uitzicht op de dorpen Hotton en Melreux, de loop van de Ourthe en op de achtergrond de Condroz.

ren van het gemeentepark. De toren is ideaal gelegen op de laatste kalkbanken van de Calestienne en torent natuurlijk uit boven de Ourthevallei en de depressie van de Famenne. Het uitkijkpunt van op de top van de toren is zo een van de luchtigste die op de Calestienne te vinden is en biedt een prachtig uitzicht over de dorpen Hotton en Melreux, maar ook op de depressie van de Famenne en de Condroz (op de achtergrond).

Loop verder in westelijke richting en verlaat het gemeentepark, tot aan de rue de la Libération. Sla linksaf. Na 200 m komt u aan de militaire begraafplaats van de Tweede Wereldoorlog, waar

de militairen van de Commonwealth rusten, die voornamelijk sneuvelden tijdens de Slag om de Ardennen in december 1944 – januari 1945. Loop nog 700 m verder in de rue de la Libération. U vindt dan rechts van u een aardeweg naar de bossen. Neem deze weg. Na 400 meter komt u aan de Carrière de l'Alouette aan uw linkerkant.

De groeve van de Alouette is een vroegere exploitatie op het grondgebied van het dorp Menil-Favay, die al in 1899 actief zou zijn geweest. In tegenstelling tot de andere groeves van de regio die kalksteen winnen, werd hier, op een dikte van zowat twintig meter, een soms vrij harde Eifelien zandsteen (kwartsiet) gewonnen. Deze ontginning diende zeer waarschijnlijk aanvankelijk voor de productie van ruwe of gepolijste bouwstenen, die terug te vinden zijn in de gebouwen van het dorp Ménil-Favay. Het exploitatiebedrijf produceerde ook granulaten voor wegbekleding, zoals blijkt uit de overblijfselen van de breekinstallaties die nog deels te zien zijn op de site. Na de stopzetting van de exploitatie kocht de gemeente Hotton in 1983 de groeve, die daarna enkele jaren diende als stortplaats (1985). Sinds 2012 is de site officieel een domaniaal natuureservaat (DNR). De fauna en de flora zijn er beschermd. Het is verboden om bloemen te plukken. De rust van de plek moet in acht genomen worden. Hier komen geregeld

Wandeltip: de vallei van de Agauche

De vallei van de Agauche biedt een alternatieve route om naar de groeve van de Alouette te gaan, die de afstand een stuk korter maakt en ook vermijdt om terug te lopen. Wel is de weg zelf moeilijker begaanbaar, niet bewegwijzerd en is het traject een kleine kilometer langer. Het staat in rood aangeduid op de kaart.

Daarvoor slaat u wanneer u uit het gemeentepark komt, rechtsaf naar het dorp en gaat u na 300 m links de rue du Vallon in. Deze volgt dan het bed van de beek Agauche (Rau de Gauche), die deels gekanaliseerd is onder uw voeten.

Na 140 m maakt de straat plaats voor een groot routepad (GR), dat bewegwijzerd is met dikke rood-en-witte streken. U steekt een minibruggetje over en dan is het hier en daar wat modderig. Iets verder ziet u een klein vervallen bakstenen bouwsel (vroegere winningsplaats), vlak voor een kleine waterpartij: hier duikt de Agauche op.

Toen de inwoners van Hotton nog geen stromend water hadden, konden ze hier water komen halen. Deze bron ligt pal op het raakvlak tussen de schiefer en de kalk. De weg loopt verder en links kan u, aan de uitkijkpost van de jagers, in de winter (want in de zomer zijn ze verborgen door de bomen) de Maffe-rotsen zien, een mooie assemblage van verticale kalklagen. Volg dit Grote Routepad verder, langs een kalkstenen kruis (RIP Jaques Gailard), door een weide en dan linksaf aan de Y op een aardeweg.

Loop tot aan een weide (slagboom met prikkeldraad). Links van u vertrekt een paadje dat zich tussen de bomen slingert. Sla het in om naar de groeve van de Alouette te gaan. Links kan u enkele kleine kalkrotsen zien en rechts puin van de groeve dat kunstmatige hoopjes vormt die doen denken aan de mijnlandschappen. Loop voorbij de afsluiting via de daartoe voorziene trap.

U komt aan het Domaniaal Natuurreservaat van de Groeve van de Alouette. Om weer op het normale parcours te komen, moet u door de groeve lopen (langs een slagboom die u zo moet laten: een gesloten slagboom moet gesloten blijven. Een open slagboom moet ook open blijven).

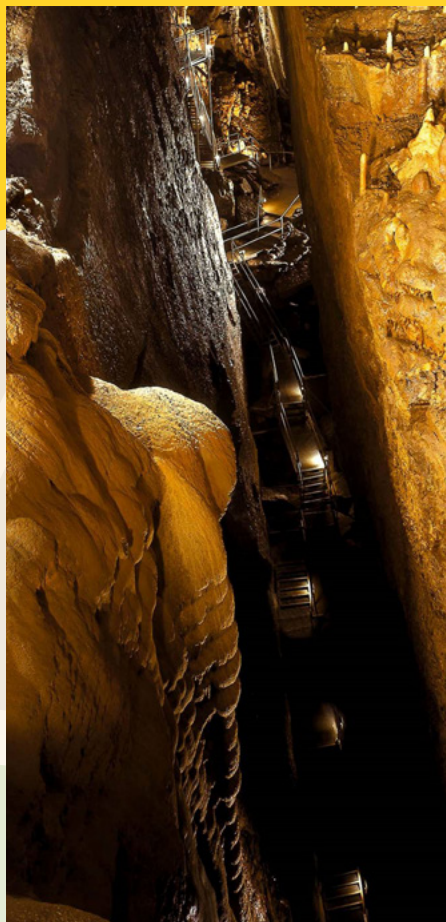
Oude groeve (zandsteen) van de Alouette, met rotsen en puin en ook de resten van de breeksintallatie. De site is nu omgevormd tot grasland voor schapen (Life-project).

schapen en geiten grazen. Ze wieden volledig natuurlijk en houden zo de biodiversiteit van de site in stand. De groeve geeft het contact met de kalkgesteenten aan die al te zien zijn in het noordfront van de exploitatie. Deze ligging op het raakvlak tussen enerzijds de zandsteen met kwarts als belangrijkste mineraal en anderzijds de kalksteen, met calciet als belangrijkste bestanddeel, zou onder meer aan de oorsprong liggen van de aanwezigheid van uitzonderlijke flora, onder meer voor zijn zeer rijke populatie van orchideeën. De site zou verschillende reptielen en niet minder dan 34 verschillende soorten nachtvlinders herbergen. De groeve torent uit boven de vallei van de Aagauche en een deel van het ontgin-

ningsafval leidt de waterloop af en verhuult een verdwijningsgat (perte), verbonden aan de ondergrondse rivier van de grot van Hotton.

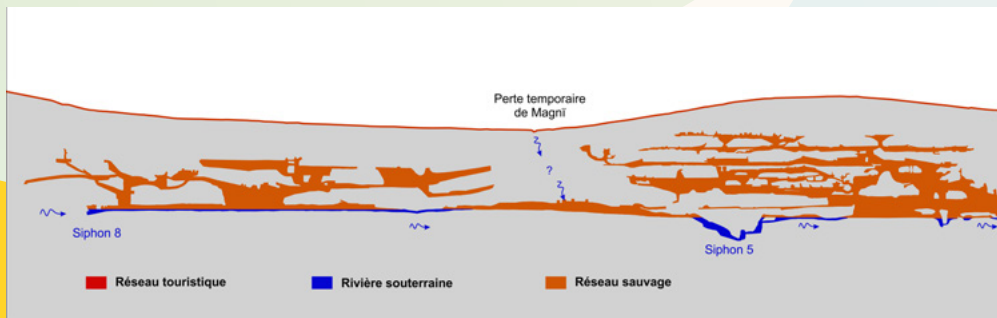
Keer op uw stappen terug en u komt zo aan de hoofdweg, die u oversteekt. Neem dan de chemin du Spéléo Club de Belgique, tegenover u. Na 450 meter ziet u aan uw rechterkant het gebouw dat toegang geeft tot de grotten van Hotton, de nieuwe geosite van uw wandeltocht. U bent hier aan het alternatieve parkeerpunt

De grot van Hotton werd in 1958 toevallig ontdekt in het westelijk pijlerfront van de groeve van Hampteau nadat een mijn opgeblazen werd die een rijk geconcre-

De grote galerij van de Spéléo Club de Belgique (grot van Hotton) is uitgegraven in de kalklagen, over een hoogte van meer dan 30 meter.

tioneerde ondergrondse galerij blootlegde. Deze toegangspoort tot een immens ondergronds netwerk geeft de aanzet tot een langdurig avontuur van speleologische verkenningen en wetenschappelijke studies dat leidt tot de oprichting van een maatschappij voor de toeristische exploitatie van een deel van het netwerk van de grot. Dat noodzaakte de opening op het plateau van een nieuwe ingang en de sluiting van de groeve, die haar mooiste zalen vernielde. De grot van Hotton bevat momenteel 5 km galerijen en heeft een hoogteverschil van 70 m. Er stroomt een ondergrondse rivier door. Het water van deze rivier komt van een aantal verdwijngaten op een rij, op het plateau in de buurt van de gehuchten Verdenne, Marenne en Menil-Favay om weer boven te komen in de Ourthe. Dergelijk karststelsel met verschillende verdwijngaten, die het water ondergronds doen stromen, is wat een systeem van 'pertes' en 'resurgencies' wordt genoemd. De verkenningen in de grot zijn nog steeds aan de gang en stooten op

een achtste sifon. De grot bevat een aantal niveaus boven elkaar. Door de laagste stroomt de rivier en de

hogere niveaus zijn rijk aan zeer uiteenlopende concreties.

Goede tip: Grot van Hotton en Tuin van de Calestienne

De site behoort tot het Uitzonderlijk Waals Erfgoed en is beschermd. Ze is deels open voor alle publiek. Op het toeristisch parcours kan u 65 meter diep afdalen, tot aan de rivier (en weer naar boven klimmen, 30 meter te voet en 35 meter met de lift). Het orgelpunt van het bezoek is een kijk op de galerij van de Spéléo Club de Belgique, een van de grootste ondergrondse grotruimtes van België.

Praktische info :

Van Pasen tot Allerheiligen, van 10 tot 17 uur (18 uur in juli en augustus), laatste vertrek een uur voor sluiting.

Van Allerheiligen tot Pasen, tijdens het weekend, om 12.30, 14 uur en 15.30 uur en na afspraak voor groepen van minstens 20 personen.

Kerst- en Krokusvakantie: 11, 12.30, 14 en 15.30 uur.

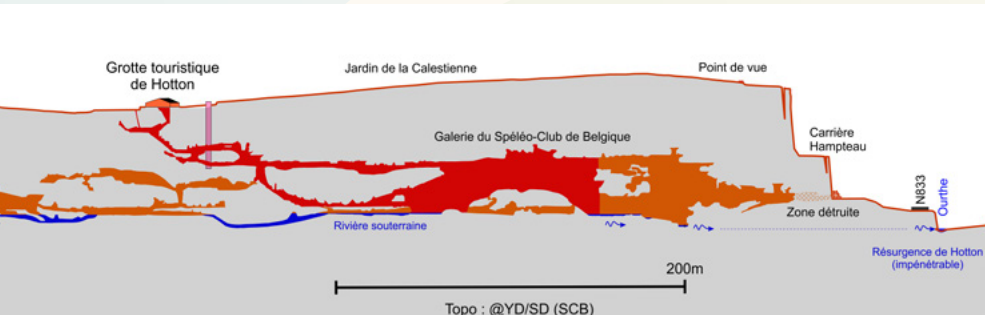
Gesloten op 25 december en 1 januari

Volwassenentarief: 10 € en kinderen (4 tot 12 jaar): 7 €

Voor bijkomende info: zie de website van de attractie :

<http://www.grottesdehotton.be/fr/pratique.html>

Lengtedoorsnede van de grot van Hotton, van aan het klein tijdelijk verdwijngat van Magnî tot aan zijn uitloop in de vallei van de Ourthe. De galerijen in het rood duiden het toeristisch parcours aan, deze in blauw de ondergrondse rivier en deze in het bruin de 'speleologische' netwerken.)

De tuin van de Calestienne, op een boogscheut van de grot, is gratis te bezoeken en geeft een overzicht van de kenmerkende kalkflora van de Calestienne. Dit parcours leidt naar de top van de groeve van Hampteau, waar het avontuur van de grot van Hotton begon. Het biedt een opmerkelijk uitzicht op de vallei van de Ourthe die in een kloof dwars door de hele kalkzoom loopt. Maar ruimer richt dit uitkijkpunt de blik ook van noord tot zuid op de Condroz, de depressie van de Famenne, het dorp Hotton, de rotsen van Renissart, de vallei van de bijrivier Isbelle, het dorp Hampteau en de Ardennen.

Gezicht van aan het uitkijkpunt van de Tuin van de Calestienne, die uittorent boven het pijlerfront van de oude groeve van Hampteau: vallei van de Ourthe, rots van Renissart, het dorp Hotton dat de depressie van de Famenne markeert, en op de achtergrond de Condroz.

Danger: hoewel het erg aantrekkelijk is, raden wij de stoutmoedigste bezoekers toch af om voorbij de afsluiting te lopen, met de bedoeling om dichterbij de afgrond te komen, want er is niet alleen het risico van een val van zowat dertig meter, maar bovendien zijn de wanden van deze groeve erg onstabiel door de verticale positie van de strata en de wijze van blootlegging (opblazen) en het komt voor dat strata in het niets storten. Om deze reden is de groeve ook niet toegankelijk voor het publiek.

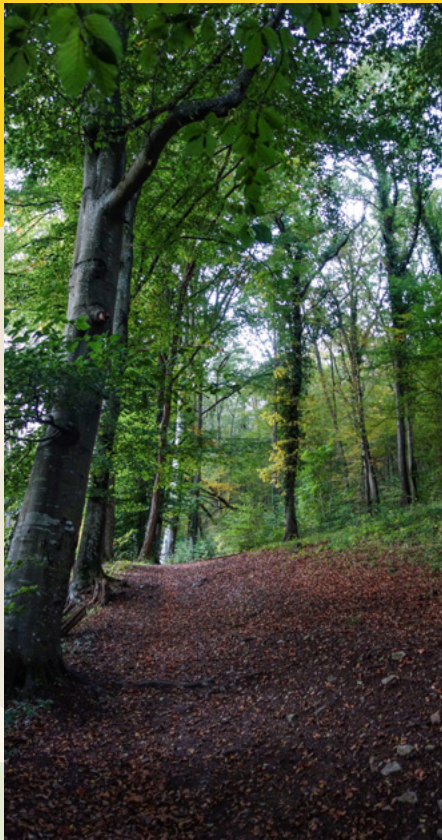
Zet uw wandeling verder op de chemin du Spéléo Club de Belgique. Na 550 meter, aan de kruising, draait u rechtsaf. Na 300 m wordt het uitzicht vrijer, met rechts een mooi panorama op de groeve van Hampteau, met een oppervlakte van 6 ha. Loop tot aan de grote baan en wandel dan verder rechtdoor. Steek ze over na 85 m, tegenover het tankstation, en sla het weggetje in dat naar het kasteel van Héblon leidt. Meteen voorbij de brug over de Ourthe gaat u rechtdoor op een aardeweg langs velden. Na 280 m loopt deze weg boven een eerste uitstroom, de fontein van Thot. Loop nog eens 200 meter tot aan het bruggetje en het wed van de Isbelle. Ga rechtsaf op een weggetje langs het veld. Na 150 meter ontdekt u de resurgentie op uw rechterkant.

De resurgentie van de Isbelle is enkel toegankelijk voor duikers. Ze maakt mogelijk om de ondergrondse rivier te verkennen, waarvan het grootste deel nog altijd onbekend is voor de mens! Deze resurgentie wordt gevoed door 'pertes' hoger in de vallei. Op de laagste waterstand stroomt deze resurgentie niet meer. De Isbelle gaat weer bovengronds stromen, door sterke neerslag.

Maak rechtsomkeer en sla voor het bruggetje van de Isbelle de weg rechts in. Deze klimt geleidelijk naar de top van de Rotsen van Renissart (450 meter). Op deze plek, maakt de 'Voie des Morts' (Dodenweg) links mogelijk om een omweg tot aan de rotstunnel 'Trou Fré Djame' (letterlijk: Gat van Broeder

La résurgence de l'Isbelle à l'étiage.

De Voie des Morts.

Willem) te maken. Voor de rest van het parcours, loopt u recht door tot aan de Ourthe.

Bovenop de Rotsen van Renissart lag vroeger het Romeins kamp van Ti-Château, met een oppervlakte van 1,7 ha. Van op deze hoge en strategische positie kon het garnizoen de weg van de Ourthe goed in het oog houden en de lager gelegen landbouwbedrijven beschermen. Op de site werden keizerlijke munten en gouden voorwerpen opgegraven. Een steenworp verder ligt de Trou Fré Djame, genoemd naar een monnik die er vroeger als kluizenaar zou geleefd hebben, 20 meter hoog boven de Ourthe. Het gaat om een gang onder een rotsboog die de rots aan weerszijden doorklieft en een rotsplatform van 5 meter lang beschermt. Het gladde oppervlak van de tunnel en ook de bijna ronde doorsnede vertellen dat hij geboetseerd werd door de oplos-

De Rotsen van Renissart

sing van de kalksteen (karstvorming) en een overblijfsel zou zijn van een oud karstnetwerk dat vandaag door de erosie doorboord is. In de buurt werden enkele neolithische resten gevonden. De geosite van de Rotsen van Renissart bestaat uit een kalkmassief, doorboord door karstholtes, dat uittorent boven de Ourthe en zuidgericht is. Hij is echter van groot landschappelijk, geologisch, biologisch, archeologisch, historisch en recreatief belang. Een deel van de rotsen is toegankelijk om te beklimmen. Het is een trefpunt dat erg in trek is bij klimmers in ons Geopark. Het is uitgerust met 102 klimwegen die toegankelijk zijn voor de Belgische klimverenigingen. Een klimto-

De Faber Molen

pogids is te koop bij de toeristische dienst van Hotton. Het strand aan de voet van de rotsen leent zich uitstekend tot een ontspannen dagje uit.

Volg verder het weggetje door het bos. Na 600 meter komt u weer aan de rue Haute. Loop verder rechtdoor en na 80 meter ontdekt u de Faber Molen aan uw linkerkant.

De Faber Molen werd in 1729 gebouwd en is nog altijd in werking, maar enkel voor het plezier van bezoekers. Deze molen ademt de sfeer van vervlogen tijden. Hij werd opgetrokken aan de rand van een waterloop, de tweede zijarm van de Ourthe die een eiland uitsneed (het eiland van Oneux). In die tijd was het een banmolen en de inwoners moesten hun graan laten malen door de molen van de heerlijkheid. Deze verplichting ging gepaard met een belasting, maalrecht genaamd, in verhouding tot de hoeveelheid gemalen graan. Hij bleef functioneel tot begin de jaren '60. Hij draagt de naam van de laatste eigenaar, de heer Lucien Faber, die de molen wilde openstellen voor publiek. In 1989 werd de molen eigendom van de gemeente Hotton. Binnen krijgt u een idee van de vindingrijkheid van de molenaars van toen. U ontdekt er vier niveaus met de machinerie, de molenstenen, de trommelzeef, de zolder ... Buiten kan u de blik laten gaan over de twee

molenraderen die door de waterloop gevoed worden. De molen werd in 1948 beschermd door de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen. Hij is te bezoeken op aanvraag bij de toeristische dienst (Syndicat d'Initiative).

Volg verder de rue Haute, na 200 meter Riveo links van u en uw wagen rechts.

U bent nu aangekomen aan de derde geosite van uw geowandeling in Hotton. Riveo, het rivier-interpretatiecentrum, nodigt u uit om de ge-

heimen van de rivier te ontdekken! Riveo ligt pal in het centrum van Hotton en biedt u tal van ontdekkingsruimtes, waaronder een heuse gereconstrueerde rivierarm van 12 meter, een panoramisch uitzicht op de onderwaterwereld van een vijver, een ludieke en thematische tentoonstelling ... Na reservatie biedt RIVEO u de mogelijkheid om de onvermoede schatten van de rivierwereld en zijn biodiversiteit te ontdekken, aan de hand van tal van activiteiten en animatie rond de natuur en de visvangst.

Referenties :

DEJONGHE, L. et JUMEAU F., 2007. Les plus beaux rochers de Wallonie - Géologie et Petite histoire. Collection Geosciences du Service Géologique de Belgique, 358 p. ISBN : 978-2-9600676-0-6

DEJONGHE L., 2008. Carte géologique de la Wallonie à 1/25 000 : Hotton - Dochamps n°55/5-6. Ministère de la région wallonne, Namur, 88 pp., 1 kaart.

Bureaux d'informations

Maison du Tourisme Famenne-Ardenne

Place de l'Étang, 15 à 6900 Marche-en-Famenne (B)

T.+32(0)84/34.53.27 - info@famenneardenne.be - www.famenneardenne.be

Open van maandag tot vrijdag, van 8.30 tot 17.30 uur.

Open tijdens het weekend en op feestdagen, van 9.30 tot 17 uur.

Gesloten op 01/01, 01/11 en 25/12

Royal Syndicat d'Initiative de Hotton

Rue Haute 4, à 6990 Hotton (B) - T. +32 (0)84/46.61.22 - info@hotton-tourisme.be.

Open van maandag tot zondag, van 8.30 tot 17.30 uur.

Ouvert du mardi au dimanche van 10 uur tot 17.30 uur (Open tijdens het weekend en op feestdagen, van 10u00 à 18u00).

Geopark Famenne-Ardenne, asbl

Place Théo Lannoy, 2 à 5580 Han-sur-Lesse (B)

T.: +32(0)84/36.79.30 - geopark@geoparkfamenneardenne.be - www.geoparkfamenneardenne.be